

İki Zirve ve Gözlemler

İstanbul, Eylül ayında iki önemli zirveye ev sahipliği yaptı: 3-6 Eylül günleri gerçekleşen **Bilişim Zirvesi'02** ve 23-26 Eylül günleri gerçekleşen **GIS 2002 Uluslararası Sempozyumu...**

Beylikdüzü'ndeki (İstanbul) bilişim günlerinin bir yanında **CeBIT Bilişim Eurasia 2002** adıyla fuar, diğer yanında "**İnternet Ötesi**" ana başlığı altında Türkiye Bilişim Derneği, Türkiye Bilişim Vakfı, Türkiye Zeka Vakfı, Türkiye Bilgi İşlem Hizmetleri Derneği tarafından düzenlenen **Bilişim Zirvesi'02** vardı.

Fuar bölümünde bilişim sektörüyle ilgili yazılım, donanım ve iletişim firmaları son ürünlerini ve çözümlerini tanıtmaya konusunda ciddi bir yarış içindeydiler. Görkemli, etkileyici standlar vardı. Bu fuar kapsamındaki önemli alanlardan birisi de, "**e-devlet**" başlığı altında kamu kurumlarının e-devlet ile ilgili çalışmalarını ilk kez topluca sundukları alandı. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nden, Milli Emlak Genel Müdürlüğü'ne, Kültür Bakanlığı'ndan Emniyet Genel Müdürlüğü'ne kadar birçok kurum bilgi işlem teknolojileri temelli çözümlerini ve uygulamalarını tanıtıyorlardı. Mekansal bilgiler alanında faaliyet gösteren firmalardan yalnızca birkaç tanesi -bunlardan biri de UNIVERSAL'di-fuarda katılımcıydı. Belediyelerin ilgisi ise son derece düşüktü.

Zirve tarafında ise, 20 dolayındaki salonda bilişim sektörünün birçok sorunu, değişik başlıklar altında, bilim insanları, kurum temsilcileri, uzmanlar, sivil toplum örgütleri yöneticileri ile karar vericiler tarafından ele alınıyordu. Bu bağlamda 6 Eylül Cuma günü, Marmara ve Boğazlar Belediyeler Birliği'nin organizatörlüğünde "**Bilgi Toplumu ve Çağdaş Belediyecilik e-Çözüm Etkinliği**" başlığıyla bir buluşma düzenlenmişti. Bu buluşmada Yalova ve Kadıköy Belediye başkanları birer sunum yaptılar. Ancak katılım öylesine azdı ki, Birlik yöneticileri bile düş kırıklığına uğramışlardı. 200-250 kişinin katılması beklenen toplantıya 30 dolaylarında ilgili katılmıştı.

Bu ilgisizlik gerçekten düşündürücü. Bu yazı, organizasyonun tümüne yönelik bir yazı değildir. Yazılanlar mekansal veriler alanıyla sınırlandırılmıştır. O nedenle değerlendirmeler bu alanla, bu alanın kurumlarıyla ve ilgilileriyle sınırlıdır. Mekansal veriler alanıyla ilgili bu ilgisizliğin nedenleri üzerinde düşünmek gerekir. Dünyada mekansal verilerin kullanım değeri sürekli artarken, ülkemizde de artmak zorundayken yaşanan katılımsızlığı aşmak gerekmektedir. Bu konuda "henüz sürecin başında olduğunu" rahatlıkla söyleyebileceğimiz ülkemizde, deneyimleri paylaşma, geleceğe yönelik ipuçları yakalama, bilgiye ulaşma platformu olarak nitelenebilecek bu organizasyona ilgi gösterilmemesinin nedenleri üzerinde kafa yormakta yarar vardır.

İkinci önemli buluşma Harita Mühendisleri Odası, Uluslararası Harita Mühendisleri Federasyonu (FIG) ve İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından düzenlenen **Uluslararası GIS 2002 Sempozyumu...** Bu sempozyuma katılım da 300-350'ler dolayında kalmıştır. Yurt dışından ve içinden coğrafi bilgi sistemleri alanında ilginç örneklerin sunulduğu, kuramsal değerlendirmelerin ve tartışmaların yapıldığı, 4 gün süren bu toplantıya, özellikle belediyeler ilgisiz kalmıştır. Katılan bilim insanlarının sayısına bakarsak, üniversitelerimizin ilgili davrandıkları da pek söylenemez. Sempozyum kapsamında "Büyük Projelerde GIS", "Acil Durum Yönetimi", "Çevre ve Doğal Kaynaklar", "Kadastro ve Arazi Yönetimi", "Yerel Yönetimler", "Tesis Yönetimi ve Kent Planlama", "Uygulamalar" başlıkları altında 60 bildiri yer almış, 59 poster bildiriye de sunum yapma olanağı verilmiştir. Sempozyum sırasında coğrafi bilgi sistemleri alanında faaliyet gösteren 13 firma stand açmıştır.

Bu organizasyonlar, tanıtım özelliklerinin yanında “arayış” platformlarıdır. Geleceğe yönelik kararlara etkili olabilecek bilgilerin aranacağı, deneyim ve bilgi alışverişinin yapılacağı ortamlardır. Kafalardaki sorulara yanıt aranacak, gelecekteki işbirliklerinin temelleri atılacak, sorunların çözüm yolları için adresler bulunacak bu ve benzeri organizasyonlar, ayağımıza gelen fırsatlardır.

Bu iki zirve ile ilgili gözlemlerim neler?

- Yaşadığımız mekanlar hepimize, her kişiye, kuruma ait ise, bu alanlarla ilgili taşınacak kaygıların, çözümlerin de ortaklaşa olması gerekir. Ama bunun henüz olmadığı görülmektedir.
- Bu alanlara yönelik faaliyet gösteren herkes “kendi çözümünü” üretiyor, üretmeyi sürdürüyor. “e-devlet” başlığı altında sunum yapan kurumların birbirleriyle hiçbir diyalogu yok. Ankara’da aralarında yalnızca bir yol bulunan kurumlar, aynı alanda, yani mekansal bilgiler alanında faaliyet göstermelerine, aynı verileri yapılandırmaya çalışmalarına karşın aralarında birlikte bir şeyler yapma çabası görünmüyor. Herkes “BEN” diyor. “BİZ” olmaya çalışan yok...
- Gelişmeler ve gerçekler, GIS alanında faaliyet gösteren kurumları, kişileri ve yetkilileri daha fazla birlikte olmaya ve yakınlaşmaya zorluyor. Bu bir “aynılaşma” gereği değil. Ama her konuda da ayrı ve ilintisiz çözümlere gitmek gerekmiyor. Bunda ısrar edilmesi olsa olsa dağınıklığın büyümesine neden olmaktadır. Bu nedenle aynılaşmadan ortak bazı temelleri kullanmak gerekiyor.
- Verilerin değişimi ve paylaşımı açısından birliktelik zorunlu. Kişisel, kurumsal ve ülkesel cimrilikleri, kompleksleri ve zaafı aşmak gerekiyor. Bir arınma sürecinin yaşanmasına gerek var.
- Verilerin paylaşılması konusunda, gizlilik, ülke güvenliği, ülkesel çıkarlar gibi kavramların arkasına sığınarak açılımların önünü kesmemek gerekiyor.
- Mekana yönelik olarak yapılan her çalışmayı “GIS” ya da “Bilgi Sistemi” başlığı altında sunma yanlışları sürmektedir. Bu nedenle kavramın özü konusundaki vurguların sürdürülmesinde yarar görülüyor.
- Mekansal verileri üreten ve sunan aktörlerin önce düşünsel bazda değişimi yaşamalarını, sonra da bunu kurumsal bazlara yaymasını zorunlu kılıyor.
- Bilgi teknolojileri kullanımı birçok alanda dönüşüm zorunluluğunu da beraberinde getirmektedir. Daha doğru deyişle, insan kaynakları açısından; düşünsel bazda, kurumlar açısından; yeniden yapılanma bazında, kurallar ve hizmet anlayışı bazında, ülkeler açısından da; e-devlet yapılanması bağlamında dönüşümler yaşanmadan bilgi sistemleri sürecini hedefe taşımak olanaklı değildir.
- Kurumlar ve çalışanları gündelik işler arasında boğulup gitmeden, oluşan platformlara aktif olarak katılmanın olanaklarını zorlamalıdır.

İnsan kaynaklarının, birimlerin, kurumların, kuralların, iş yapma süreçlerinin mekansal verilerin yükselen önemine göre yeniden yapılandırıldığı, ya da yapılandırılmak zorunda olduğu günümüz koşullarında, tartışmalara, sempozyumlara, bilgi ortamlarına daha fazla ilgi gösterilmesinde sayısız yarar var. Yanlışlarımızdan arınmak, doğrularımızı paylaşarak büyütmek için bu gereklidir.

Eylül ayı içinde yaşanan iki zirve, geleceğe yönelik umutlarımızı yeşerteceğimiz tohumları içlerinde barındırıyorlardı. Bundan sonra yaşanacak olan zirveler de aynı gizilgüçlerle (potansiyellerle) yüklü olacaklar. Bu nedenle oralara ilgi göstermek, aktif katılımcılar olmak, sorularımızı, sorunlarımızı, arayışlarımızı tartışmaya açmak, geleceği paylaşmaya çalışmak gerekmektedir. Gelecekte oluşacak platformlarda görüşmek dileğiyle...